

Tematické okruhy ke zkoušce:

1. Vymezení základních pojmů – sociální patologie, sociální deviace, rizikové chování (vymezení; typy rizikového chování; následky RICH0), problémové (náročné) chování, prosociální chování (vymezení; rámcové cíle), altruismus. Chování disociální, asociální, antisociální. Pozitivní a negativní deviace – příklady. Toleranční limit – příklad. Primární a sekundární deviace (příklady). Koncepce sociální deviace – statistická, normativní, reaktivní, kontrolní – příklady). Prvky sociálních deviací. Prevalence, incidence.
2. Determinanty vzniku sociálních deviací (endogenní, exogenní faktory – příklady; funkcionální, intencionální – vnější a vnitřní faktory – příklady)
3. Vnější prostředí jako faktor – typy prostředí (prostředí z hlediska kvality a kvantity podnětů – příklady)
4. Normalita a abnormalita (norma, konformita, nonkonformita, pozitivní nonkonformita, pojetí normality; společenská smlouva, řád).
5. Sociální normy, toleranční limit. Vymezení normy. Vztah mezi normou a řádem. Typy norem a jejich charakteristika. Normativní systémy – vymezení, příklady. Co je obsahem sociální normy. Znaky sociální normy. Typy sociálních norem (formální/neformální, proskribující/preskribující/opravňující; právní/neprávní; obecné/partikulární) – příklady.
6. Sociální sankce, sociální kontrola. Sankce – typy a příklady. Funkce sociální kontroly. Typy sociální kontroly (formální, neformální, vnější, vnitřní).
7. Zdroje a příčina sociálně patologických jevů a deviace (teorie sociálních deviací, biologické, psychologické a sociologické teorie). Teorie „kinds-of-people“, situační, konjunktivní.
8. Vybrané teorie sociálních deviací (teorie etiketizace, teorie anomie, Chicagská škola, teorie diferencované asociace, teorie delikventního prostředí)
9. Prevence – typy, cílové skupiny, klíčové pojmy. Primární, sekundární a terciární prevence. Primární prevence – nespecifická, specifická – všeobecná, selektivní a indikovaná. Popsat rozdíl a uvést příklad. Efektivní x neefektivní prevence. Model KAB, peerprogramy – vysvětlit, co to je. Sociální, situační, viktimologická, vývojová, komunitní prevence.)
10. Rizikové a protektivní faktory (oblasti, příklady)
11. Vybrané podoby sociálně deviantního jednání (sociálně patologické jevy spojené s prostředím rodiny, syndrom EAN, syndrom CAN, domácí násilí, agresivita, sekty.